

Danskernes gæld

Nyt it-system understøtter inddrivelsen af gæld til det offentlige

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
1. Nøgletal om danskernes gæld.....	4
1.1 Inddrivelsen af gæld stiger	5
1.1.1 Effektive værktøjer øger inddrivelsesprovenuet	5
1.2 Gælden stiger mere end der bliver afdraget	7
1.3 Den samlede gæld til det offentlige stiger	9
1.3.1 Gælden fordelt på kreditorer	10
1.3.2 Renter udgør større andel af samlet gæld.....	10
1.4 Gælden stiftes af borgere og virksomheder	12
1.4.1 Flere borgere har lav gæld	13
1.4.2 Fire ud af ti skyldnere kan ikke omfattes af alle inddrivelseskridt	13
1.4.3 Få virksomheder hæfter for størstedelen af gælden	15
2. Nyt it-system til gældsinddrivelse.....	16
2.1 Nyt system styrker gældsinddrivelsen	17
2.2 Gæld bliver inddrevet over lønnen	18
2.3 Hovedparten af kreditorerne er tilsluttet	20
2.3.1 Fremgang i inddrivelsen af kontrolafgifter	21
2.3.2 Personskatterne er fuldt tilkøbet.....	21

Indledning

Omtrent 1,1 mio. borgere og godt 155.000 selskaber har i dag gæld til det offentlige for blandt andet ubetalte skatter, afgifter og bøder.

Det er Gældsstyrelsens kerneopgave at inddrive gælden til det offentlige på vegne af de hundredvis af offentlige kreditorer fra både stat, kommuner og offentlige virksomheder, som borgere og virksomheder skylder penge.

I 2020 inddrev Gældsstyrelsen ca. 10,4 mia. kr. fra borgere og virksomheder. Det er et rekordhøjt inddrivelsesprovenu for et enkelt år.

Alligevel er den samlede gæld til det offentlige samtidig steget. Udviklingen skyldes særligt, at borgere og virksomheder i stort omfang stifter ny gæld, og at gælden akkumulerer på grund af løbende rentetilskrivning. Derudover har Gældsstyrelsen efter gældende regler begrænsede muligheder for at inddrive gæld fra en stor gruppe af skyldnere.

I *Danskernes gæld* præsenteres en række nøgletal om gælden til det offentlige. Nøgletallene omfatter det samlede inddrivelsesprovenu nedbrudt på Gældsstyrelsens centrale indsatser, til- og afgang i gældsposter samt et overblik over gælden til stat, kommuner og offentlige virksomheder. Derudover præsenteres nøgletal for den samlede gæld til det offentlige nedbrudt på borgere, selvstændigt erhvervsdrivende og selskaber.

Danskernes gæld er en årligt tilbagevendende publikation, der sætter fokus på borgeres og virksomheders gæld til det offentlige samt et udvalgt tema.

I denne publikation sættes særsomt fokus på Gældsstyrelsens nye it-system, som understøtter inddrivelsen af gæld til det offentlige. Systemet er en vigtig milepæl i genopretningen af den offentlige gældsinddrivelse.

I temaet præsenteres it-systemets betydning for Gældsstyrelsens inddrivelsesprovenu og mulighed for at tage alle inddrivelsesværktøjer i brug. Derudover gøres status på tilslutningen af offentlige kreditorer til systemet.

1

Nøgletal om danskernes gæld

Provenuet fra gældsinddrivelse er rekordhøjt

10,4 mia. kr.

I 2020 inddrev Gældsstyrelsen 10,4 mia. kr. fra skyldnere med gæld til det offentlige.

Den samlede gæld til det offentlige stiger fortsat

27 mia. kr.

Den samlede gæld til det offentlige er i 2020 steget til 135 mia. kr. og har en reel værdi på ca. 27 mia. kr.

Mange skyldnere afdrager ikke på deres gæld

300.000

Gældsstyrelsen har efter gældende regler begrænsede inddrivelsesmuligheder over for ca. 300.000 skyldnere.

2

Nyt it-system til gældsinddrivelse

Nyt it-system styrker gældsinddrivelsen

2,5 mia. kr.

Siden idriftsættelsen af Gældsstyrelsens nye it-system er der samlet inddrevet ca. 2,5 mia. kr. med systemet.

Gæld bliver inddrevet over skyldneres løn

1,3 mia. kr.

Over halvdelen af provenuet i det nye it-system kommer fra Gældsstyrelsens lønindeholdelsesindsatser.

Hovedparten af kreditorerne er tilsluttet

89 %

Ultimo august 2021 var ca. 500 offentlige kreditorer helt eller delvist tilsluttet systemet ud af de i alt godt 560 kreditorer, som forventes tilsluttet.

Nøgletal om danskernes gæld

1

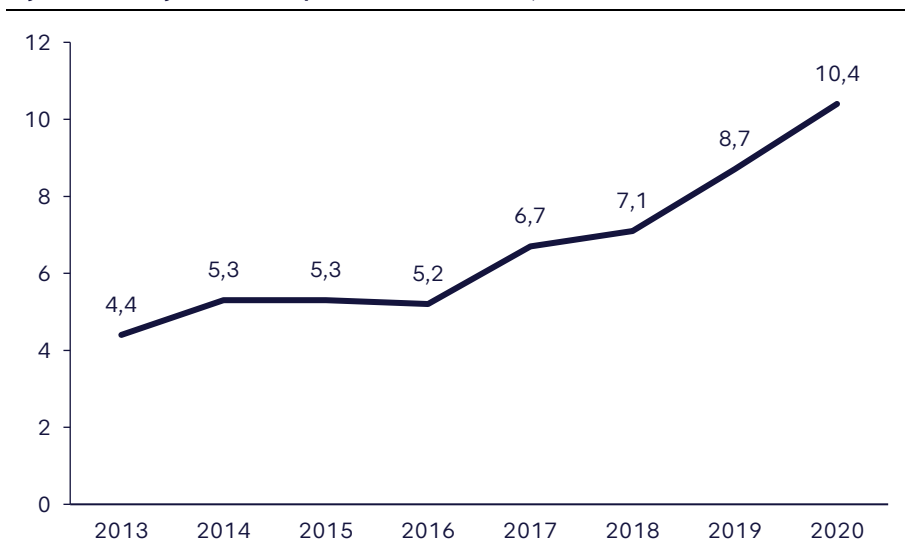
1.1 Inddrivelsen af gæld stiger

Gennem de seneste år er inddrivelsen af gæld til det offentlige steget. I 2020 inddrev Gældsstyrelsen ca. 10,4 mia. kr. fra næsten 700.000 borgere og virksomheder. Det er et rekordhøjt inddrivelsesprovenu for et enkelt år.

Gælden bliver inddrevet på vegne af både store offentlige kreditorer som Skattestyrelsen og Udbetaling Danmark, der har milliarder til gode hos borgere og virksomheder, men også for mindre kreditorer såsom uddannelsesinstitutioner og forsyningsselskaber.

Inddrivelsesprovenuet er fordoblet på bare fire år. Stigningen skyldes blandt andet, at Gældsstyrelsens nye inddrivelsessystem, PSRM, for alvor viser resultater, i takt med at stadig flere offentlige kreditorer tilsluttes systemet.

Figur 1. Udvikling i inddrivelsesprovenu fra 2013-2020, mia. kr.

Kilde: Gældsstyrelsen.

10,4 mia.

Inddrivelsesprovenu i 2020

Gældsstyrelsen har i 2020 inddrevet 10,4 mia. kr. af borgere og virksomheders gæld til det offentlige.

1.1.1 Effektive værktøjer øger inddrivelsesprovenuet

Gældsstyrelsen har som offentlig inddrivelsesmyndighed effektive værktøjer til rådighed. Værktøjer, der kan sikre, at skyldnere først får penge i hånden, når der er afdraget på gælden ved at trække en procentdel af skyldneres løn eller modregne gæld i udbetalinger fra offentlige myndigheder.

Lønindeholdelse udgør en større del af provenuet

Det nye inddrivelsessystem, PSRM, giver Gældsstyrelsen mulighed for at indeholde en procentdel af skyldneres løn til at afdrage på deres gæld, inden lønnen bliver udbetalt.

Lønindeholdelse udgør en stadig større del af inddrivelsesprovenuet. Således udgjorde provenuet fra lønindeholdelse ca. 400 mio. kr. i 2019 og knap 1 mia. kr. i 2020. Samtidig forventes provenuet at stige yderligere, efterhånden som flere offentlige kreditorer tilsluttes PSRM og mere gæld overføres til systemet.

Modregning i udbetalinger fra det offentlig

Modregning er et andet effektivt værktøj til at inddrive gæld. Værktøjet fungerer ved, at Gældsstyrelsen anvender udbetalinger fra offentlige myndigheder til at

afdrage på skyldnernes gæld til det offentlige, i stedet for at pengene bliver udbetalt. I 2020 inddrev Gældsstyrelsen således ca. 3 mia. kr. fra godt 400.000 skyldnere gennem modregning. Langt størstedelen af modregningen sker i overskydende skat, der alene udgjorde 2,5 mia. kr. i 2020.

Rykkerbreve

Rykkerbreve er en grundsten i inddrivelsen af gæld. I 2020 udsendte Gældsstyrelsen godt 884.000 rykkerbreve til borgere og virksomheder. Rykkerbrevene har i 2020 indbragt ca. 1,1 mia. kr., hvilket er ca. 700 mio. kr. mere end i 2019. Dette skyldes blandt andet, at der i 2020 er iværksat en særlig rykkerindsats med udsendelse af væsentlig flere rykkerbreve i forhold til 2019. Brevene har også til formål at gøre skyldneren opmærksom på gælden og på de regler, der gælder, når skyldnerens gæld er overdraget fra den offentlige kreditor til inddrivelse hos Gældsstyrelsen. Udsendelse af rykkerbreve vil fortsat være en fast del af inddrivelsesarbejdet, men i takt med at størstedelen af skyldnerne har modtaget rykker- og saldobreve, må der fremadrettet forventes et mindre provenu isoleret set fra denne indsats.

Tidlig indsats over for virksomheder med stor gæld

Gældsstyrelsen sætter tidligt ind med tiltag over for virksomheder med stor gæld. Det skal både medvirke til, at pengene kommer tilbage til det offentlige og samtidig hindre, at gældsplagede virksomheder stifter yderligere gæld til det offentlige. Når virksomheder begynder at oparbejde gæld til det offentlige, så vokser gælden ofte hurtigt. Hvis virksomhederne efterfølgende går konkurs, kan Gældsstyrelsen ikke længere inddrive gælden, hvis der er tale om et selskab, hvor gælden i stedet afskrives som led i konkursbehandlingen.

Indsatsen over for virksomheder har i 2020 givet et provenu på 2,8 mia. kr. gennem indgåelsen af betalingsaftaler, udlæg i virksomheders værdier eller begæring af konkurs. Det høje provenu er opnået på trods af, at COVID-19 har påvirket resultatet negativt, idet fx skifteretten har været lukket i en periode. COVID-19 vurderes også at ville påvirke resultatet for 2021 negativt.

Figur 2. Resultatet af centrale indsatser

Lønindeholdelse

1 mia. kr.

I 2020 inddrev Gældsstyrelsen ca. 1 mia. kr. ved at indeholde en procentdel af skyldnernes løn.

Rykkerindsats

1,1 mia. kr.

I 2020 udsendte Gældsstyrelsen rykkerbreve til ca. 884.000 borgere og virksomheder, hvilket indbragte ca. 1,1 mia. kr.

Modregning i udbetalinger fra myndigheder

3 mia. kr.

I 2020 inddrev Gældsstyrelsen ca. 3 mia. kr. ved at modregne gæld i udbetalinger fra myndigheder, fx i overskydende skat.

Indsats over for virksomheder med stor gæld

2,8 mia. kr.

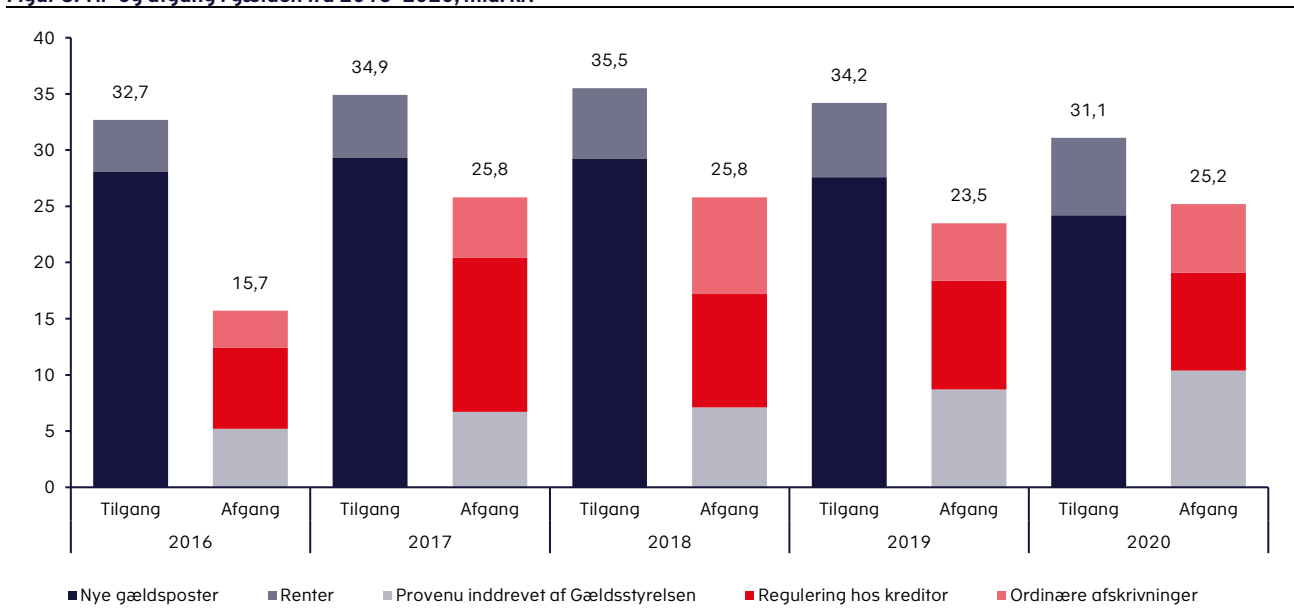
I 2020 inddrev Gældsstyrelsen ca. 2,8 mia. kr. gennem en målrettet indsats over for virksomheder med stor gæld til det offentlige.

1.2 Gælden stiger mere end der bliver afdraget

Borgere og virksomheder har igennem flere år stiftet mere gæld til det offentlige, end der bliver afdraget.

Tilgangen af gæld udgjorde i 2020 ca. 31,1 mia. kr., mens afgang var på ca. 25,2 mia. kr., *jf. figur 3*. Det gav en nettotilgang på knap 6 mia. kr. i 2020, og en samlet nettotilgang på godt 52 mia. kr. over en femårig periode, trods det stigende inddrivelsesprovenu.

Figur 3. Til- og afgang i gælden fra 2016–2020, mia. kr.

Kilde: Gældsstyrelsen.

Tilgangen af nye gældsposter (dvs. tilgangen eksklusive renter) udgjorde i 2020 ca. 24,2 mia. kr. Det er lavere end i perioden fra 2016 til 2019, hvor niveauet var nogenlunde konstant. Det skyldes formentlig, at en række betalingsfrister på virksomhedsområdet er udskudt i forbindelse med COVID-19, og at krav vil blive oversendt til inddrivelse hos Gældsstyrelsen på et senere tidspunkt.

I 2020 blev der tilskrevet renter for ca. 6,9 mia. kr. Det er en stigning i forhold til 2016, hvor renterne udgjorde 4,6 mia. kr. Det skyldes, at rentetilskrivningen stiger i takt med, at den samlede gæld under inddrivelse bliver større.

Afgangen på ca. 25,2 mia. kr. i 2020 fordeler sig på tre poster – inddrivelsesprovenu, regulering hos kreditor og ordinære afskrivninger.

Inddrivelsen var i 2020 historisk høj med ca. 10,4 mia. kr. Reguleringer hos kreditor udgjorde ca. 8,7 mia. kr. og foretages blandt andet i de tilfælde, hvor skyldnere indbetaler direkte til kreditor, fx Skattestyrelsen, Udbetaling Danmark og DR, selvom gælden er sendt til inddrivelse i Gældsstyrelsen. På den baggrund nedskriver kreditorerne gælden hos Gældsstyrelsen.

Derudover blev der i løbet af året ordinært afskrevet gæld for ca. 6,1 mia. kr. Det kan blandt andet være sket i forbindelse med konkurs, dødsfald eller i sager, hvor skyldner har fået gældssanering.

Genoptagelse af afskrivningsmuligheder

Som led i den ordinære afskrivning kan Gældsstyrelsen desuden afskrive gældsposter, der enten vurderes at være åbenbart udsigtsløs for skyldneren at betale eller uforholdsmæssigt omkostningsfulde at inddrive. Førstnævnte vil særligt knytte sig til gældsposter med lav eller ingen kursværdi, grundet forhold hos skyldner. Sidstnævnte omfatter gældsposter med lav nominel værdi og risiko for datafejl, uanset skyldners evne til at betale.

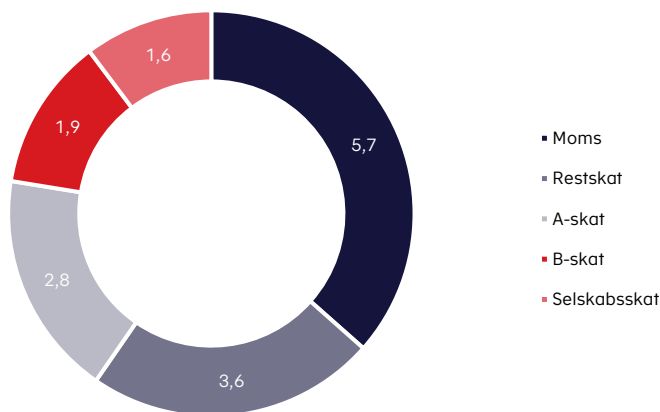
Gældsstyrelsen har ikke anvendt muligheden for at afskrive ud fra ovenstående grundlag i en årrække på grund af manglende it-understøttelse. Med genopretningen af gældsområdet er der arbejdet med at få afskrivningsmuligheden genetableret og it-understøttet. Det er sket i overensstemmelse med de oprindelige hensigter med lovbestemmelsen om at anvende ordinære afskrivninger i den almindelige drift.

Fordelingen af tilgangen af ny gæld – de fem største gældsposter

Skatteforvaltningen er den største offentlige kreditor, og den løbende tilgang af nye gældsposter stammer primært fra skatter og afgifter, der bliver oversendt til inddrivelse af Skattestyrelsen.

Ud af den samlede tilgang af ny gæld på 24,2 mia. kr. i 2020 stod de fem største gældstyper for en tilgang på samlet ca. 15,7 mia. kr., *jf. figur 4*. Det er særligt ved moms, personskatter og selskabsskat, at skyldnerne misligholder deres betalingsforpligtigelse på et eller flere krav.

Figur 4. De fem gældsposter med størst tilgang af ny gæld i 2020, mia. kr.

Kilde: Gældsstyrelsen.

1.3 Den samlede gæld til det offentlige stiger

Borgere og virksomheders gæld til det offentlige er steget gennem en årrække. Den samlede gæld udgjorde ved udgangen af 2020 ca. 135 mia. kr. Det er en stigning på ca. 6 mia. kr. i forhold til 2019.

Gælden til det offentlige bliver også opgjort i en kursværdi, som giver et øjebliksbillede af gældens reelle værdi på opgørelsestidspunktet. Kursværdien tager blandt andet højde for den enkelte skyldners alder, størrelsen på gælden, betalingssevne og Gældsstyrelsens mulighed for at inddrive gælden efter gældende regler.

Det varierer betydeligt, hvor meget den enkelte skyldner afdrager og kan afdrage på sin gæld. Det påvirker kursværdien af den pågældende skyldners gæld. En stor gruppe skyldnere har fx en nettoindkomst under en lovfastsat grænse for, hvornår de kan underlægges tvungne afdragsordninger og lønindeholdelse – den såkaldte lavindkomstgrænse.

Dertil kommer, at nogle skyldnere har så høj en gæld, at udsigten til at blive gældfri er meget lav. Fx i tilfælde af virksomhedskonkurser, hvor skyldner hæfter personligt for gælden. Gældsstyrelsen har derfor begrænsede muligheder for at inddrive deres gæld.

Gældens samlede kursværdi udgjorde ved udgangen af 2020 ca. 27 mia. kr., svarende til 20,3 pct. af den nominelle værdi, *jf. figur 5*.

Kursværdien er ikke et udtryk for, at Gældsstyrelsen har afskrevet eller opgivet at inddrive gælden. Hvis en skyldners økonomiske situation eksempelvis forbedres, vil en større del af gælden kunne inddrives. Kursværdiansættelsen er således hverken et udtryk for et realiseret tab eller en afskrivning.

Figur 5. Den samlede gæld til det offentlige, nominel værdi og kursværdi

Kilde: Gældsstyrelsen.

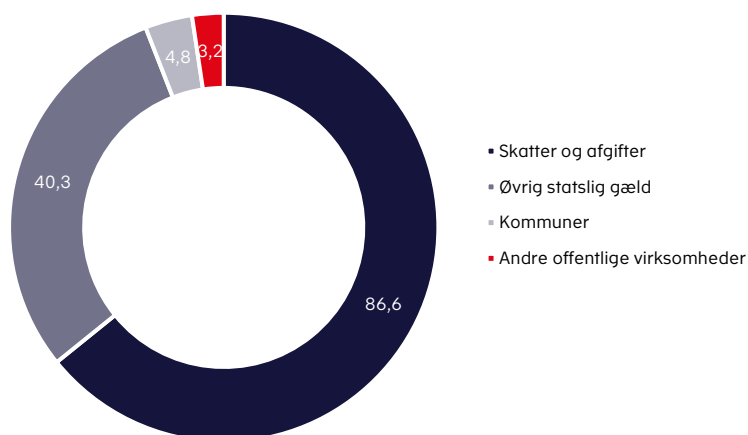
1.3.1 Gælden fordelt på kreditorer

Gældsstyrelsen inddriver gæld på vegne af flere hundrede offentlige kreditorer fra stat, kommuner og andre offentlige virksomheder som fx trafiksselskaber, DR og kommunalt ejede forsyningsselskaber.

Langt hovedparten af gælden til det offentlige er gæld til staten. Skatteforvaltningen er den største kreditor, idet borgere og virksomheder i 2020 skyldte ca. 87 mia. kr. for ubetalte skatter og afgifter. Anden statslig gæld udgjorde ca. 40 mia. kr. og skyldes blandt andet ubetalte underholdsbidrag, SU-gæld og politibøder.

Omkring 5 mia. kr. kan henføres til kommunerne for blandt andet manglende betaling af boligstøtte og kontanthjælp, og ca. 3 mia. kr. er gæld til andre offentlige virksomheder for eksempelvis ubetalt DR-licens eller ubetalte kontrolafgifter til fx DSB, jf. figur 6.

Figur 6. Fordeling af gælden ultimo 2020, mia. kr.

Kilde: Gældsstyrelsen.

1.3.2 Renter udgør større andel af samlet gæld

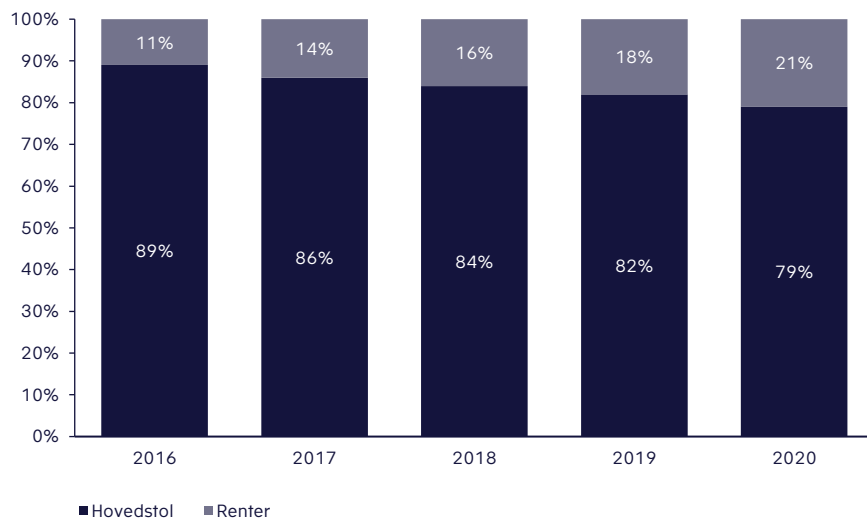
På langt de fleste gældsposter blev der i 2020 løbende tilskrevet en inddrivelsesrente på 8,05 pct. Renten består af Nationalbankens udlånsrente plus en lovfastsat rentesats på 8 pct. Renterne er ikke fradragsberettigede og bliver tilskrevet, uanset om borgere og virksomheder afdrager på deres gæld. Skyldnerne afdrager på renterne før hovedstolen – altså den oprindelige gældspost.

Mange skyldnere afdrager derfor slet ikke på deres gæld, og andre afdrager mindre på deres gæld end selve rentetilskrivningen. Det medfører, at renterne år for år udgør en stadig større andel af en stor gruppe skyldneres samlede gæld.

Tilskrivningen af renter stiger således i takt med, at gælden til det offentlige bliver større. Det er dog ikke kun rentetilskrivningen, der stiger. Renternes andel af den samlede gæld stiger også.

I 2016 udgjorde renterne således 11 pct. af gælden til det offentlige, mens andelen ved udgangen af 2020 var steget til 21 pct., *jf. figur 7*. Det svarer til, at ca. 28 mia. kr. ud af den samlede gæld på 135 mia. kr. kan henføres til renter.

Figur 7. Gæld til det offentlige fordelt på hovedstol og renter, 2016 – 2020

Kilde: Gældsstyrelsen.

1.4 Gælden stiftes af borgere og virksomheder

Omtrent 1,1 mio. borgere har i dag gæld til det offentlige. Det svarer til, at omtrent hver femte dansker skylder penge til fællesskabet for blandt andet ubetalte skatter, underholdsbidrag og politibøder. Tilsammen udgør borgernes gæld ca. 113 mia. kr., *jf. figur 8.*

Borgernes gæld dækker både over gæld hos almindelige borgere, såvel som selvstændigt erhvervsdrivende, der har gæld fra deres virksomhed, *jf. boks 1.* Der er omtrent 200.000 selvstændigt erhvervsdrivende med gæld til det offentlige. De hæfter samlet set for ca. 26 mia. kr., *jf. figur 8.*

Boks 1. Selvstændige erhvervsdrivende hæfter personligt for gæld i deres virksomhed

Når virksomheder stifter gæld, sondrer Gældsstyrelsen mellem selskaber og selvstændigt erhvervsdrivende. Det skyldes, at et selskab hæfter for gælden, indtil selskabet er opløst, mens selvstændigt erhvervsdrivende hæfter personligt for virksomhedens gæld, også efter virksomheden er gået konkurs. Udover gæld i virksomheden kan selvstændigt erhvervsdrivende også have stiftet personlig gæld til det offentlige, fx fra ubetalte kontrolafgifter og underholdsbidrag.

Omtrent halvdelen af de selvstændigt erhvervsdrivende med gæld under inddrivelse er gået konkurs eller har en virksomhed, der er opløst. Af de ca. 26 mia. kr. kan 19 mia. kr. af gælden således henføres til gæld i konkursramte personligt ejede virksomheder, som den enkelte person nu hæfter for at betale til Gældsstyrelsen. Gælden, de selvstændigt erhvervsdrivende hæfter for i deres virksomheder, er i mange tilfælde meget høj i forhold til deres nuværende indkomst. Dermed har Gældsstyrelsen i flere tilfælde svært ved at inddrive hele gælden fra den enkelte skyldner.

Ud over borgere og selvstændigt erhvervsdrivende er der ca. 155.000 selskaber med gæld under inddrivelse. Selskabernes samlede gæld udgør ca. 22 mia. kr., *jf. figur 8.*

Figur 8. Gældens sammensætning

1.4.1 Flere borgere har lav gæld

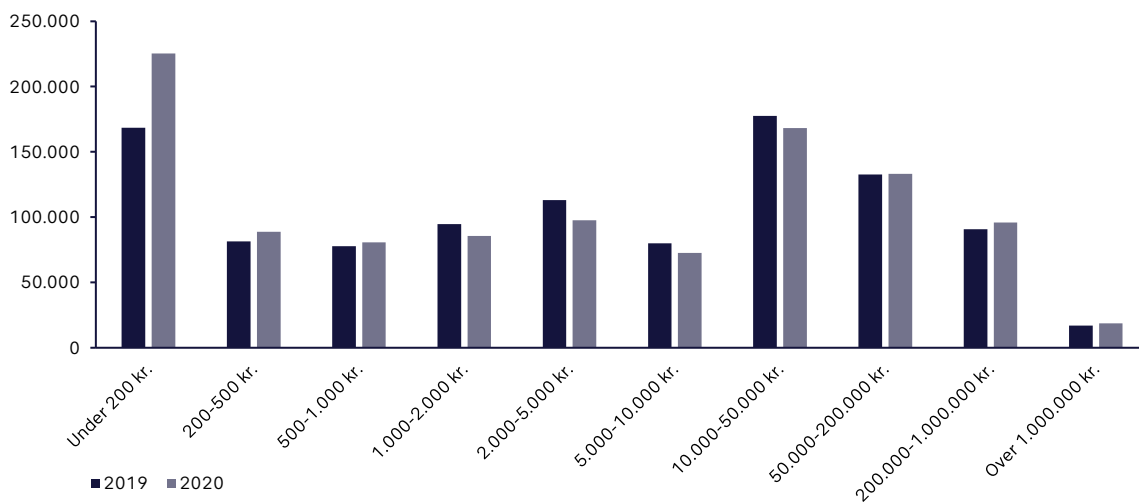
De godt 1,1 mio. borgere med gæld til det offentlige kommer fra alle samfundslag, og der er stor forskel på, hvor mange penge den enkelte skylder, *jf. figur 9*.

Mere end en tredjedel af alle skyldnere har en gæld på under 1.000 kr. Dermed er der en stor gruppe skyldnere, der repræsenterer en meget lille del af den samlede gæld. Tilsammen skylder denne gruppe under 200 mio. kr. Det svarer til, at mere end en tredjedel af skyldnerne blot hæfter for ca. 0,1 pct. af den samlede gæld.

Gruppen af skyldnere med lav gæld er vokset betragteligt siden 2019. Der er især en tilvækst af skyldnere med gæld under 200 kr., hvoraf hovedparten af gælden udgøres af renter og gebyrer. Mange af disse skyldnere har tidligere haft gæld over 200 kr., men har, blandt andet som følge af Gældsstyrelsens massive rykkerindsats, afdraget på gælden i løbet af 2020. Dertil kommer, at Gældsstyrelsen ikke sender rykkerbreve til skyldnere med småkrav, da rykkergebyret overstiger selve gælden. Samtidig er der også skyldnere, som Gældsstyrelsen ikke kan inddrive den sidste gæld fra, før det bliver afklaret, om deres gæld er retskraftig og dermed lovlig at inddrive.

En relativt lille gruppe skyldnere står for størstedelen af den samlede persongæld. Således skylder knap 19.000 borgere i alt næsten 52 mia. kr. Det svarer til næsten halvdelen af den samlede persongæld. Denne skyldnergruppe er karakteriseret ved at have mange gældsposter og begrænset indkomst, hvilket i mange tilfælde gør det svært for denne gruppe at blive gældfri.

Figur 9. Antal personskyldnere fordelt efter størrelsen på deres gæld

Kilde: Gældsstyrelsen.

1.4.2 Fire ud af ti skyldnere kan ikke omfattes af alle inddrivelseskridt

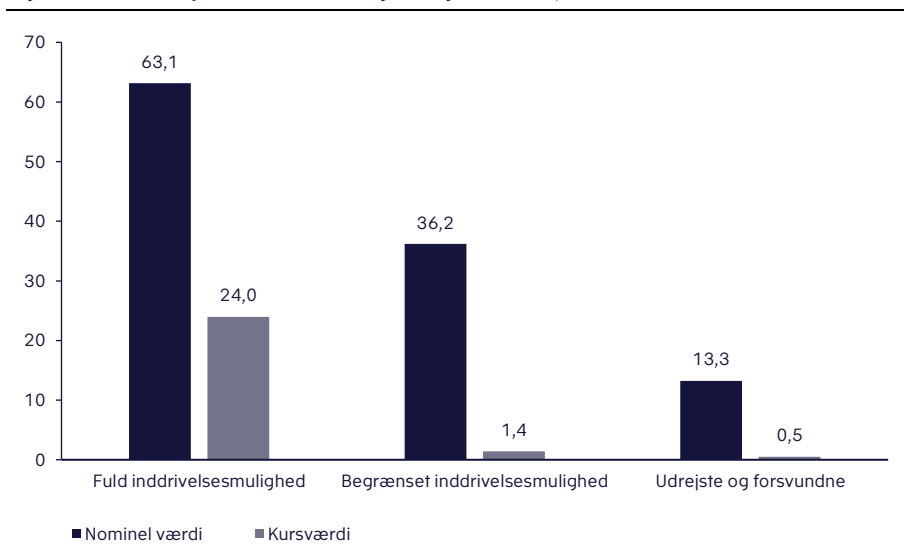
Gældsstyrelsens inddrivelsesmuligheder over for danskerne varierer. Nogle har en høj indkomst og har derfor mulighed for løbende at nedbringe deres gæld. Andre har så lav eller ingen indkomst, at Gældsstyrelsen efter gældende regler har begrænsede muligheder for at inddrive deres gæld. Som en konsekvens

stiger gælden på grund af rentetilskrivning, ligesom skyldnerne typisk også stifter ny gæld.

Det er Gældsstyrelsens vurdering, at ca. 600.000 borgere med gæld til det offentlige kan omfattes af alle tilgængelige inddrivelsesværktøjer. Det svarer til omkring 60 pct. af personskyldnerne. Denne gruppe af skyldnere hæfter tilsammen for en gæld på godt 63 mia. kr. med en kursværdi på ca. 24 mia. kr., *jf. figur 10*.

Gældsstyrelsen vurderer samtidig, at der er begrænsede inddrivelsesmuligheder over for ca. 300.000 skyldnere. Det skyldes primært, at disse borgere har en nettoindkomst (det vil sige efter fradrag af skat, AM-bidrag, ATP-bidrag og pensionsindbetalinger fra arbejdsgiveren) under den såkaldte lavindkomstgrænse, hvilket betyder, at de som udgangspunkt hverken kan blive pålagt en afdragsordning eller sat i almindelig lønindeholdelse. Lavindkomstgrænsen udgjorde i 2020 omkring 120.000 kr. eller 150.000 afhængig af forsørgerpligt. Tilsammen hæfter denne gruppe skyldnere for en gæld på ca. 36 mia. kr. med en kursværdi på kun 1,4 mia. kr., *jf. figur 10*.

Figur 10. Personskyldneres nominelle gæld og kursværdi, mia. kr.

300.000

Begrænset inddrivelsesmulighed

Gældsstyrelsen har efter gældende regler begrænsede inddrivelsesmuligheder over for ca. 300.000 skyldnere.

Kilde: Gældsstyrelsen.

Desuden er ca. 150.000 skyldnere udrejst af landet eller kan ikke lokaliseres. Tilsammen hæfter denne gruppe for ca. 13 mia. kr. med en kursværdi på 500 mio. kr. Den forholdsmæssigt lave kursværdi skyldes blandt andet, at skyldnerne i denne gruppe er vanskeligere at inddrive gæld fra, fordi Gældsstyrelsen fx ikke har mulighed for at foretage lønindeholdelse i udlandet eller modregne med udenlandske offentlige udbetalinger.

Gældsstyrelsen har en særlig enhed, der har fokus på at inddrive gæld fra udrejste skyldnere. Udrejser skyldnere til EU-lande, kan Gældsstyrelsen bede det pågældende land om at inddrive skattegæld på vegne af Danmark, men som udgangspunkt ikke andre former for gæld til det offentlige.

Derudover sender Gældsstyrelsen løbende rykkere til de pågældende skyldnere med kendt adresse i udlandet, ligesom en privat aktør bistår Gældsstyrelsen med inddrivelsen i Norden. Der ses i øjeblikket på muligheden for at udvide brugen af private aktører til at bistå Gældsstyrelsen i forhold til inddrivelse af gæld i udlandet.

1.4.3 Få virksomheder hæfter for størstedelen af gælden

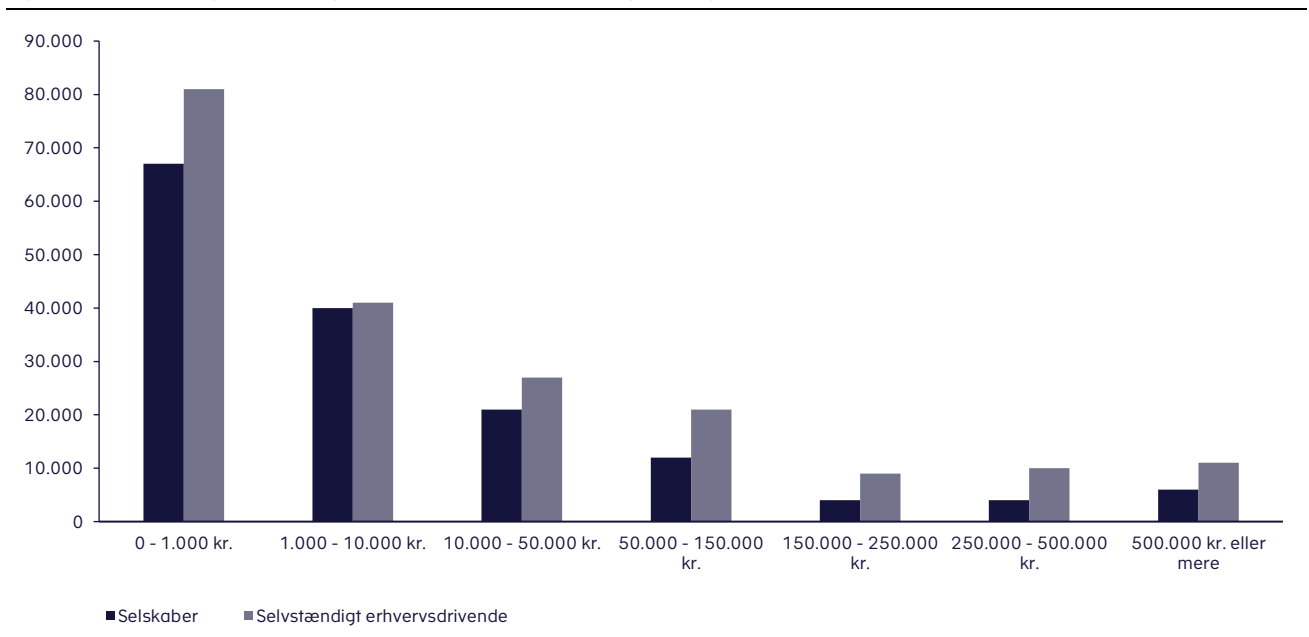
Omkring 355.000 virksomheder har i dag stiftet gæld til det offentlige. Det omfatter både personligt ejede virksomheder og selskaber. Samlet skylder virksomhederne ca. 48 mia. kr. for blandt andet ubetalte skatter og afgifter.

Der er stor forskel på, hvor meget den enkelte virksomhed skylder. Hovedparten af virksomhederne har en gæld til det offentlige på under 10.000 kr. Faktisk har knap 230.000 virksomheder tilsammen en samlet gæld på ca. 330 mio. kr., *jf. figur 11.*

Størstedelen af gælden skyldes en mindre gruppe på ca. 17.000 virksomheder, som alle har gæld for mere end 500.000 kr., *jf. figur 11.* Denne gruppe står for ca. 75 pct. af virksomhedernes samlede gæld, svarende til 36 mia. kr. Virksomhederne i gruppen skylder i gennemsnit næsten 2 mio. kr.

For visse virksomheder stiftes gælden typisk inden for en kort periode, hvilket i nogle tilfælde kan skyldes svindel med moms eller økonomisk kriminalitet. Gældsstyrelsen har stort fokus på denne gruppe af virksomheder og indgiver typisk en konkursbegæring, kort tid efter at gælden er overgået til inddrivelse, så virksomhedernes mulighed for at stifte ny gæld bliver standset hurtigst muligt.

Figur 11. Selskaber og selvstændigt erhvervsdrivende fordelt på gældssegmenter

Kilde: Gældsstyrelsen.

Virksomheder landet over er påvirket af COVID-19. Der er derfor etableret en række likviditetstiltag for at hjælpe danske virksomheder og holde hånden under beskæftigelsen. Tiltagene indbefatter blandt andet udskydelse af frister for betaling af skatter og moms, ligesom virksomheder løbende har haft mulighed for at optage rentefrie lån, svarende til den moms, A-skat og AM-bidrag virksomhederne ellers skulle have betalt.

Konsekvenserne af tiltagene for gældens udvikling er forbundet med usikkerhed, idet virksomhederne først skal tilbagebetale skatter og afgifter i perioden 2021-2023. Der kan derfor muligvis forekomme en stigning i ubetalte krav, der sendes til inddrivelse hos Gældsstyrelsen, som følge af COVID-19.

Nyt it-system til gældsinddrivelse

2

2.1 Nyt system styrker gældsinddrivelsen

Gældsstyrelsens nye inddrivelsessystem PSRM - Public Sector Revenue Management – anvendes til at inddrive gælden til det offentlige. Systemet er en vigtig milepæl i genopretningen af den offentlige gældsinddrivelse. Udviklingen af PSRM blev igangsat i 2016, efter det i efteråret 2015 blev besluttet at suspendere den automatiserede inddrivelse via det fejlbehæftede inddrivelsessystem EFI og foretage en kontrolleret nedlukning af systemet.

PSRM er gradvist blevet taget i brug siden 2017, i takt med at inddrivelsværktøjer er blevet udviklet, og de offentlige kreditorer er begyndt at indsende gældsposter til inddrivelse i PSRM. Der vil løbende være behov for at foretage justeringer i systemet for at sikre et tidssvarende system, der kan honorere nye krav fra de offentlige kreditorer, ny lovgivning, ændringer i tilknyttede systemer mv.

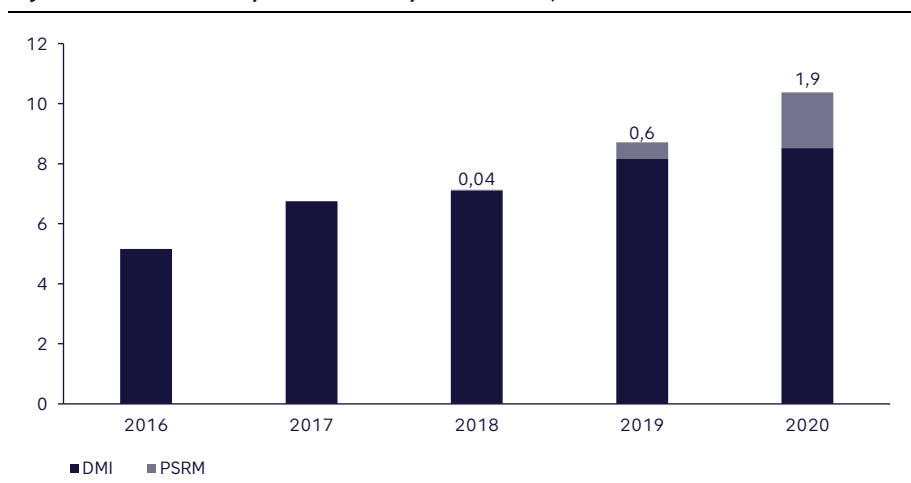
I august 2021 var ca. 500 offentlige kreditorer helt eller delvist tilsluttet PSRM ud af de i alt godt 560 kreditorer, som på nuværende tidspunkt forventes at skulle tilsluttes systemet.¹

De offentlige kreditorer har foreløbigt sendt ca. 8,7 mio. gældsposter til inddrivelse i PSRM. Gældsposterne dækker over en samlet gæld til det offentlige på 13,6 mia. kr. og er fordelt på omkring 430.000 skyldnere. Gælden og antallet af skyldnere vil stige i takt med, at kreditorerne bliver tilsluttet PSRM.

Anvendelsen af PSRM har betydet, at inddrivelsen af gæld er blevet styrket. Siden idriftsættelsen påbegyndte i 2017, er der inddrevet i alt ca. 2,5 mia. kr. med PSRM. Inddrivelsesprovenuet er steget fra lidt over 40 mio. kr. i 2018, hvor Gældsstyrelsen begyndte at kunne inddrive gennem systemet, til knap 1,9 mia. kr. i 2020, *jf. figur 12*.

Størstedelen af gælden til det offentlige inddrives fortsat i Gældsstyrelsens midlertidige inddrivelsessystem, DMI (DebitorMotorInddrivelse), som også forventes at blive anvendt i inddrivelsen i flere år fremover, *jf. boks 2*. Inddrivelsen vil gradvist blive flyttet over i PSRM, i takt med at flere kreditorer bliver tilsluttet systemet, og yderligere gæld bliver overført fra DMI til PSRM.

Figur 12. Provenu fordelt på inddrivelsessystem i mia. kr., 2016 – 2020

Kilde: Gældsstyrelsen.

2,5 mia.

Inddrivelsesprovenu i PSRM

Siden 2018 er der samlet inddrevet ca. 2,5 mia. kr. med systemet.

¹ Antallet af offentlige kreditorer er tidligere opgjort til ca. 800. Antallet konsolideres i løbet af tilslutningsløbet. Nedjusteringen skyldes, at kreditorer i mellemtiden fx er fusioneret eller ophørt.

Boks 2. Paralleldrif i to it-systemer

Størstedelen af gælden til det offentlige inddrives fortsat i Gældsstyrelsens midlertidige inddrivelsessystem DMI (DebitorMotorInddrivelse). I DMI inddrives gælden blandt andet gennem modregning af gæld i udbetalinger fra det offentlige, rykkerbreve og udlæg i aktiver.

DMI forventes at skulle systemunderstøtte gældsinddrivelsen i en årrække fremover. Det skyldes, at ikke alle offentlige kreditorer, herunder dele af skatteforvaltningens egne opkrævningssystemer, er tilsluttet PSRM. Samtidig arbejder Skatteforvaltningen på at rydde op i de millioner af gældsposter med datafejl, som ligger i DMI. Datafejlene udgør fx tvivl om, hvornår gælden er stiftet eller om samme gældspost er sendt til inddrivelse to gange. Fejlene betyder, at Gældsstyrelsen aktuelt ikke har mulighed for at inddrive gælden, og at gælden heller ikke kan overføres til PSRM.

2.2 Gæld bliver inddrevet over lønnen

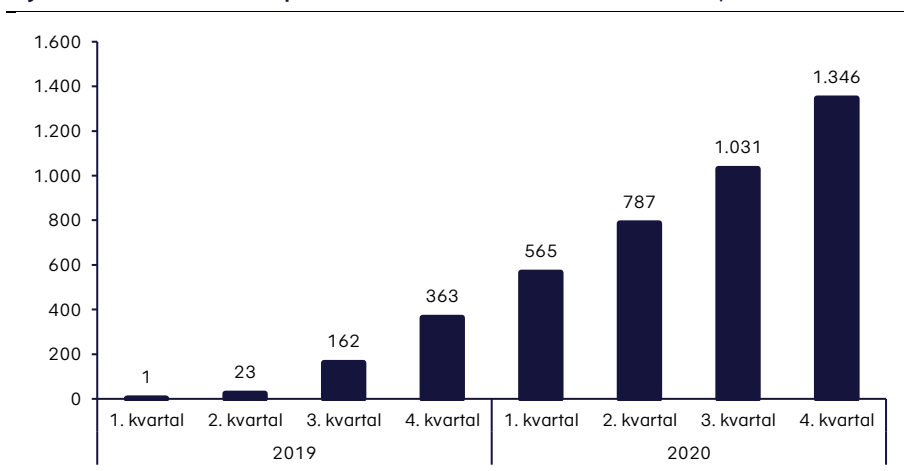
En central årsag til den stigende gældsinddrivelse er, at Gældsstyrelsen med PSRM igen har fået mulighed for at inddrive gæld ved at trække skyldnerne i løn gennem såkaldt lønindeholdelse.

Lønindeholdelse er et af Gældsstyrelsen mest effektive værktøjer, fordi det sikrer, at en procentdel af skyldnerens løn anvendes til at afdrage på deres gæld til det offentlige i stedet for at blive udbetalt. Det har ikke været muligt for Gældsstyrelsen at anvende lønindeholdelse siden suspensionen af den automatiske inddrivelse via det fejlramte it-system EFI i 2015.

Før skyldnerne sættes i lønindeholdelse, modtager de en varslings fra Gældsstyrelsen. Hvis skyldneren ikke indbetaler det fulde skyldige beløb, vil gælden som udgangspunkt blive inddrevet ved lønindeholdelse.

Siden Gældsstyrelsen begyndte at lønindeholde i 2019, er der trukket 1,1 mia. kr. i skyldnerens lønninger, og yderligere ca. 250 mio. kr. er blevet indbetalt direkte til Gældsstyrelsen, inden lønindeholdelsen blev sat i gang. Tilsammen har det givet det et inddrivelsesprovenu på mere end 1,3 mia. kr., *jf. figur 13.*

Figur 13. Samlet inddrivelsesprovenu fra lønindeholdelsesindsats i mio. kr., 2019 - 2020

1,3 mia.

Provenu ved lønindeholdelse

Siden idriftsættelsen af PSRM har Gældsstyrelsen inddrevet i alt 1,3 mia. kr. gennem lønindeholdelsesindsatser.

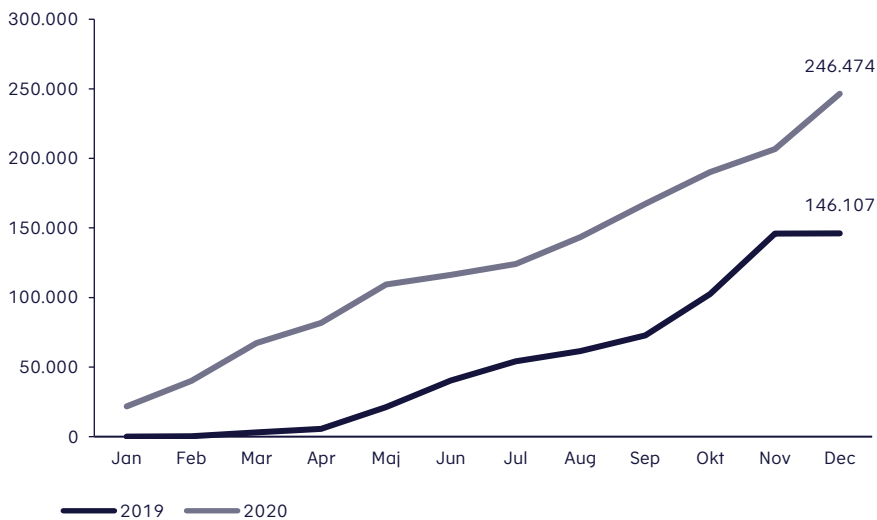
Kilde: Gældsstyrelsen.

Note: Inddrivelsesprovenuet består af tvungen løntræk og direkte indbetalinger fra skyldnere som følge af varslers om almindelig eller særskilt lønindeholdelse.

Omkring 185.000 skyldnere var i aktiv lønindeholdelse ved udgangen af 2020. Disse skyldnere hæfter tilsammen for ca. 3,4 mia. kr. og vil hver måned få trukket en procentdel af deres løn, indtil gælden er betalt. Hvis skyldneren mister sin indkomst, vil Gældsstyrelsen dog ikke kunne fortsætte med at foretage lønindeholdelse.

Flere skyldnere vil løbende kunne omfattes af lønindeholdelse. I alt har Gældsstyrelsen i løbet af 2020 varslet ca. 246.000 skyldnere om, at de kan forvente at blive sat i lønindeholdelse, hvis ikke de kan betale deres gæld med det samme. Det er ca. 100.000 flere varsler end året før, *jf. figur 14*.

Figur 14. Udsendte varslinger om lønindeholdelse i 2019 og 2020

246.000

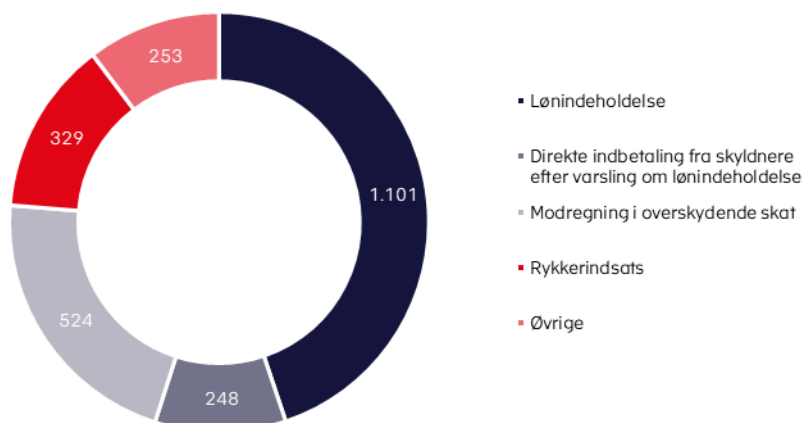
Varsling om lønindeholdelse

Gældsstyrelsen har i 2020 varslet ca. 246.000 skyldnere om, at de kan forvente at blive sat i lønindeholdelse.

Kilde: Gældsstyrelsen.

Lønindeholdelsesindsatsen udgør mere end halvdelen af det samlede provenu, der er inddrevet med PSRM, *jf. figur 15*. Den resterende del af provenuet kan primært henføres til modregning af gæld i overskydende skat og rykkerbreve.

Figur 15. Fordeling af inddrivelsesprovenu i PSRM i mio. kr.

Kilde: Gældsstyrelsen.

Note: Provenuet er opgjort fra januar 2018 til december 2020.

2.3 Hovedparten af kreditorerne er tilsluttet

Flere hundrede offentlige kreditorer oversender gæld til inddrivelse i Gældsstyrelsen, og der bliver arbejdet målrettet på at tilslutte kreditorerne til PSRM. Som nævnt var der i august 2021 ca. 500 offentlige kreditorer helt eller delvist tilsluttet PSRM ud af de i alt godt 560 kreditorer, som på nuværende tidspunkt forventes tilsluttet systemet. Udviklingen i tilslutningen har særligt taget fart siden 2. halvår af 2019, *jf. figur 16*.

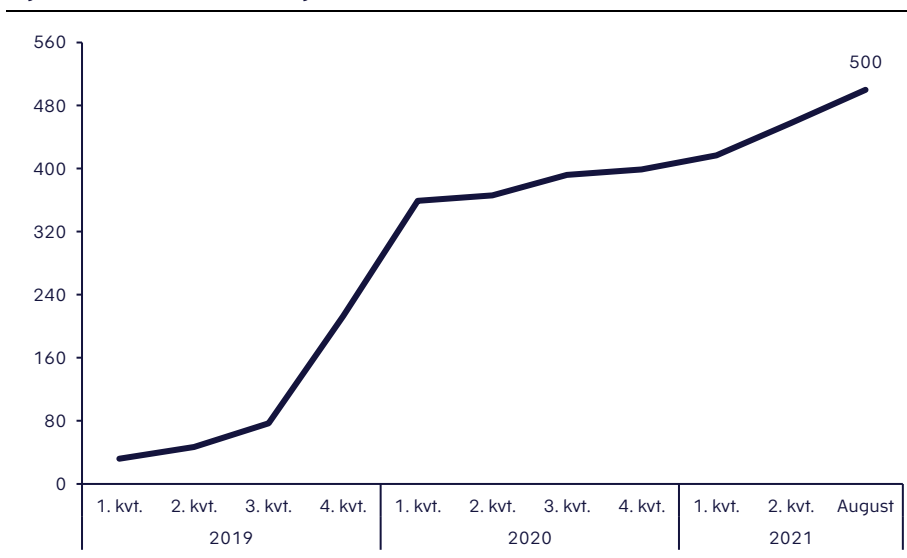
DR var den første offentlige kreditor, der blev tilsluttet PSRM. De første gældsposter med ubetalt licens blev oversendt til systemet i april 2018. Gældsstyrelsen har siden 2018 inddrevet ca. 1,4 mia. kr. af danskernes licensgæld. Heraf er ca. 1,2 mia. kr. inddrevet med PSRM.

I 2020 er blandt andre Rigspolitiet, Udbetaling Danmark Stat (studielån) og en række forsyningsselskaber tilsluttet, ligesom en lang række kommuner nu også er begyndt at sende gæld til inddrivelse i PSRM. Desuden er Skatteforvaltningens it-system KOBRA, som håndterer personskatter, fuldt tilsluttet i 2020. Det betyder, at alle ubetalte restskatter fra årsopgørelsen og B-skattekrav nu sendes til inddrivelse i PSRM.

Det er op til de enkelte kreditorer at sikre, at deres forretningsgange og systemer lever op til kravene for at blive tilsluttet PSRM. De resterende offentlige kreditorer tilsluttes i takt med, at kreditorernes it-systemer bliver i stand til at efterleve de krav til datakvalitet mv., som stilles til gældsposter, der sendes til inddrivelse i PSRM.

En væsentlig del af de resterende kreditorer forventes at blive tilsluttet i 2021, men tilslutningen for en række kreditorer – herunder dele af Skatteforvaltningens egne systemer – vil række ud over 2021.

Figur 16. Akkumuleret udvikling i antallet af helt eller delvist tilsluttede kreditorer

89%

Kreditorer tilsluttet

Ved udgangen af august 2021 var ca. 500 offentlige kreditorer helt eller delvist tilsluttet systemet ud af de i alt godt 560 kreditorer, som forventes tilsluttet.

Kilde: Gældsstyrelsen.

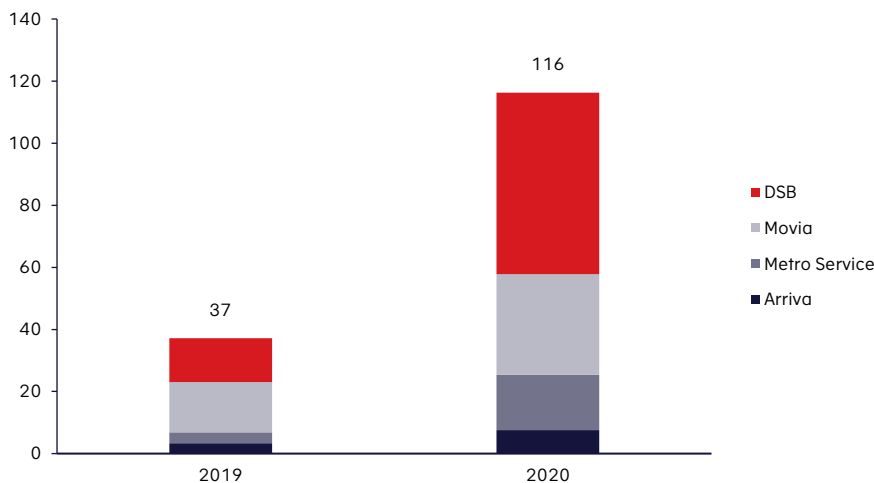
2.3.1 Fremgang i inddrivelsen af kontrolafgifter

Fire af landets største trafikselskaber – DSB, Movia, Metro Service og Arriva – blev alle tilsluttet PSRM i 2019 og begyndte herefter at indsende ubetalte kontrolafgifter til inddrivelse i det nye system.

Det har resulteret i, at de fire selskaber har oplevet en markant fremgang i inddrivelsen af ubetalte kontrolafgifter. I 2020 fik de fire trafikselskaber således tilsammen ca. 116 mio. kr. tilbage fra skyldnerne, hvilket er mere end en tredobling i forhold til 2019, hvor provent var ca. 37 mio. kr., *jf. figur 17*.

De fire trafikselskaber har tilsammen ca. 1,3 mia. kr. til gode hos skyldnerne. Af selskaberne har DSB langt det største beløb til gode med ca. 1 mia. kr. i ubetalte kontrolafgifter. DSB har af denne årsag også set den største nominelle stigning i inddrivelsesprovent.

Figur 17. Samlet inddrivelsesprovenu for DSB, Movia, Metro Service og Arriva i mio. kr.

Kilde: Gældsstyrelsen.

2.3.2 Personskatterne er fuldt tilkøbet

Siden august 2020 har Skattestyrelsens system til at håndtere personskatter, KOBRA, været fuldt tilsluttet PSRM. Det betyder, at alle ubetalte restskatter fra årsopgørelsen og B-skattekrav nu sendes til inddrivelse i PSRM, hvor der blandt andet kan ske lønindeholdelse.

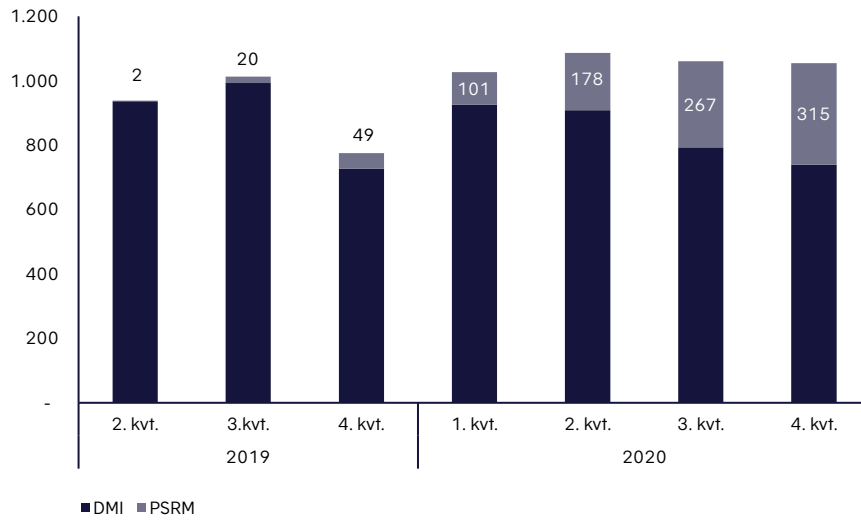
Gennem de senere år er der i gennemsnit sendt ca. 800.000 gældsposter for ubetalte personskatter til en værdi på omkring 5,4 mia. kr. til inddrivelse i Gældsstyrelsen. Den gæld vil fremover blive oversendt til PSRM. Ved udgangen af 2020 var der oversendt gældsposter fra knap 190.000 skyldnere med personskattegæld til PSRM.

Skattestyrelsen begyndte allerede i medio 2019 at sende B-skattekrav til inddrivelse i PSRM. Siden er antallet af oversendte gældsposter kun vokset, hvilket betyder, at inddrivelsesprovent fra personskatter i PSRM også er støt stigende.

Selvom al ny personskattegæld vil blive sendt til inddrivelse i PSRM, ligger der fortsat en stor del af personskattegælden i det midlertidige inddrivelsessystem, DMI. Gælden i DMI vil løbende blive inddrevet eller overført til inddrivelse i PSRM.

I 2020 inddrev Gældsstyrelsen personskattegæld for i alt ca. 860 mio. kr. i PSRM, *jf. figur 18*. Dermed stod inddrivelsen af personskattegæld for omkring 46 pct. af det samlede inddrivelsesprovenu i PSRM i 2020 på ca. 1,9 mia. kr.

Figur 18. Udvikling i inddrivelsesprovenu for personskatter i PSRM pr. kvartal, mio. kr.

Kilde: Gældsstyrelsen.

